

Nathalie van de Voorde
brugfiguur:

De brugfiguur zorgt er voor dat iedereen op de kar zit, dat de ouders alles goed begrijpen, dat iedereen de informatie ter beschikking heeft die ze nodig hebben.

TEKST
Christof De Mol
Emma De Smet

FOTO'S
Jan Agten

Nathalie van de Voorde en Diane Lefere

Brugfiguren zijn een onmisbare schakel tussen school en ouders

Ik waag me na twee maanden voor het eerst buiten mijn cocon om naar Nieuw-Gent te trekken, een wijk die bekend staat om zijn zes grijze sociale woontorens. De hernieuwde bedrijvigheid overal valt me op. Hier bloeit ook basisschool De Wonderboom, sinds deze week weer open als verrassend groene oase in het midden van de wijk. Brugfiguur Nathalie is er net in gesprek met een ouder als ik aankom.

Nathalie geeft met veel geduld tekst en uitleg aan een meertalige mama en haar dochter die de bubbels en de dagregeling van de school moeilijk begrepen. De mama heeft na het gesprek duidelijk door wat er nu van haar verwacht wordt. "Ik ben blij dat ik weer aan de schoolpoort kan staan en de ouders kan bijstaan," zegt Nathalie, als ook haar coördinator Diane aankomt.

Jullie zijn brugfiguren. Bestaat die functie al lang? En wat doen jullie precies?

Diane: "Men lanceerde hier in Gent in 1997 het idee om scholen te laten bijstaan door brugfiguren om zo de kwetsbare gezinnen te bereiken, en om zowel leraren als ouders te begeleiden om samen drempels te kunnen opheffen. Na Gent is Oostende snel gevolgd, en nu ontvangen we de ene opstarter na de andere die hier inspiratie komt opdoen."

Nathalie heeft de rol van brugfiguren sterk zien evolueren: "Ik ben 19 jaar geleden begonnen als brugfiguur, en toen zag mijn takenpakket er enigszins anders uit. Een zorgcoördinator was er toen bijvoorbeeld nog niet. Mijn taak was toen meer gericht op zorggesprekken met ouders, leerlingen en leraren in nauw contact met het centrum voor leerlingenbegeleiding. Gelukkig zijn de taken tegenwoordig beter verdeeld onder verschillende soorten begeleiders."

"Elke stad vult de precieze rol van brugfiguren iets anders in. In Gent krijgt elke brugfiguur een of twee scholen toegewezen en zetten we vooral in op ouderbetrokkenheid. Wanneer ouders nauwer betrokken worden bij de school en haar werking, heeft dat immers een gunstig effect op de kinderen. We versterken daarom het contact tussen het schoolteam en de ouders. Als we bijvoorbeeld merken dat ouders niet alles goed

‘De leraar blijft natuurlijk de spil van de klas, maar als zij het bos door de bomen niet meer zien, kunnen wij helpen door een andere blik te werpen op de situatie.’

Diane Lefere
coördinator

» begrepen hebben, dan nodigen we ze uit op school, het liefst tijdens de schooluren. We spreken met hen aan de schoolpoort, bij koffiemomenten, infomomenten of openklasdagen. Zo krijgen de ouders meer voeling met wat er gebeurt in de klas en hebben ze een concreter idee van wat er zoal van hun kinderen verwacht wordt. Als ze de activiteiten in de klas zelf kunnen beleven, kunnen ze daarna hun kinderen beter begeleiden bij bijvoorbeeld huiswerk.”

Kan elke school een brugfiguur gebruiken?

Nathalie: Elke school heeft baat bij ouderbetrokkenheid, maar zeker scholen met een divers of kwetsbaarder publiek hebben nood aan een brugfiguur die een duwtje in de rug kan geven. Hij of zij zorgt er dan voor dat iedereen op de kar zit, dat de ouders alles goed begrijpen, dat iedereen de informatie ter beschikking heeft die ze nodig hebben. Leraren organiseren natuurlijk wel een infomoment aan het begin van het schooljaar met een bezoekje aan de klas, wat uitleg over het rapport, enzovoort. We zien echter dat dit voor sommige ouders niet genoeg is en dat ze met vragen achterblijven. Wij praten daar met de ouders wat uitgebreider over. Dan mer-

ken we dat tijd nemen helpt, dat ze bijvoorbeeld na ons gesprek de werking van een nieuw rapport wel snappen.

Maar ook op andere scholen kan een brugfiguur een verschil maken, en dat zowel voor de leraren als voor de ouders. Bij oudercontacten bijvoorbeeld merken we dat ouders niet altijd alles durven zeggen of vragen. Een brugfiguur dient dan als vertrouwenspersoon bij wie de drempel iets lager ligt. Maar ook leraren hebben een grote steun aan brugfiguren. Brugfiguren maken ruimte om ouders op een informele manier welkom te heten, met hen een praatje te slaan. Op oudercontacten bijvoorbeeld kan een brugfiguur ouders die met vragen achterblijven opvangen terwijl de leraar andere ouders te woord staat. Zo werken brugfiguren en leraren heel complementair.

Kan iedereen brugfiguur worden? Wat doen jullie dat leraren niet doen?

Diane: Veel brugfiguren hebben een diploma binnen de menswetenschappen; de meeste zijn maatschappelijk werkers. Anderen zijn dan weer leraren die over de jaren heen beseft hebben dat ze zich willen engageren om ouders te begeleiden. Tijdens onze studies hebben wij opleiding

gekregen in het voeren van moeilijke gesprekken met mensen. Het sociale aspect is heel belangrijk: wij kunnen de tijd nemen om ouders echt te leren kennen, en dat begint vaak met een simpele “goeiedag.” Wij zijn ook uniek in het feit dat we niet aan de kant van de ouders, noch aan die van de leraren staan. We proberen om de standpunten van beide kanten te begrijpen, om onze bril eens te verzetten en ons te verplaatsen in de ander. Dat werkt verbindend. De leraar blijft natuurlijk de spil van de klas, maar als zij het bos door de bomen niet meer zien, kunnen wij helpen door een andere blik te werpen op de situatie.

Wat zijn de grootste uitdagingen voor jullie?

Nathalie: Taal vormt een grote uitdaging. Als brugfiguur is het belangrijk om je communicatie te verzorgen zodat iedereen je begrijpt. Wij doen dat door onze mondelinge communicatie visueel te ondersteunen met bijvoorbeeld pictogrammen. Die taalbarrière zorgt er ook voor dat meertalige ouders soms niet volledig mee zijn met het digitale verhaal. Daarom organiseren we vanaf volgend schooljaar sessies rond digitale toepassingen zoals Smartschool of online enquêtes.

Hoe merken jullie dat wat jullie doen, werkt?

Welke resultaten boeken jullie?

Nathalie: We zijn erg trots op onze conversatiegroepen. Veel scholen werken met oudercomités, maar die zijn vaak nogal formeel met een vaste structuur en vaste vergadermomenten. Hierdoor worden veel ouders niet aangesproken. Daar wilden we vanaf stappen met onze conversatiegroepen. We brengen daar ouders die het Nederlands niet goed beheersen samen rond thema's zoals rapporten of huiswerk en we oefenen samen op spreekdurf. Het is een informele setting, vaak georganiseerd tijdens of net na de schooluren. We hopen dat ouders zo meer zelfzeker in gesprek kunnen gaan met hun kind en de leraar. Het doet deugd als leraren dan zeggen dat ze ouders positief zien evolueren of dat die ouders na verloop van tijd spreekbuis worden voor andere ouders.

Met wie werken jullie samen?

Nathalie: Wij werken per wijk, en ons netwerk staat constant in beweging omdat we binnen die wijk met heel veel verschillende instanties samenwerken: de school, de stad, de jeugddienst, sociale en sportverenigingen, de wijkagent, soci-

ale diensten, enzovoort. We kiezen ervoor om breder te werken dan enkel de school, want als mensen minder zorgen hebben, dan kunnen ze beter focussen op onderwijs. Daarom pleiten we voor genoeg voorzieningen waar kwetsbare gezinnen van kunnen genieten. Zo begeleiden we bijvoorbeeld ouders bij de aanvraag van een UiTPAS. Die aanvraag is vrij ingewikkeld, dus heb ik een kleine en duidelijke handleiding opgesteld. We merken dat heel wat gezinnen zo wel de weg vinden naar de UiTPAS, waardoor de kinderen meer kunnen genieten van naschoolse activiteiten of jeugdskampen.

Diane: Brugfiguren werken onderling ook nauw samen. Starters helpen we op weg door ze eerst mee te laten lopen met een meer ervaren brugfiguur. Daarna coachen we door regelmatig samen te spreken over wat goed of minder loopt. We komen met de Gentse brugfiguren maandelijks samen voor vorming en om tips uit te wisselen. Soms zitten we ook samen met brugfiguren van andere steden. We leren constant van elkaar, en halen inspiratie uit elkaars verhalen.

Als een school aanvoelt dat ze nood heeft aan een brugfiguur en een aanvraag doet, hoe verloopt dat traject dan?

Diane: De Stad voorziet jaarlijks een budget. Dit wordt toegekend aan de scholen met een hoog aantal kinderen in een kwetsbare situatie. Op dit moment zijn dat 41 basisscholen en 8 secundaire scholen. Elk van hen heeft een vaste brugfiguur. Maar scholen krijgen deze natuurlijk niet zomaar. We vragen wel degelijk een engagement. Zo starten we eerst met een voortraject. We gaan in gesprek met de school, en we denken samen na over hoe ze de brugfiguur zouden inzetten. Soms blijkt dat scholen ook zonder brugfiguren heel wat kunnen verwezenlijken. Met behulp van onze tips kunnen ze dan bijvoorbeeld meer laagdrempelige oudercontacten organiseren waar ouders meer openlijk durven spreken. Wordt er wel een brugfiguur ingezet, dan start er een traject van drie jaar: een inloopjaar, het tweede jaar waarin de werking kleur krijgt, en een derde jaar waarin de school meestal goed vertrokken is. Na die drie jaar behouden vier scholen op de vijf hun brugfiguur, en soms vallen brugfiguren weg of komen er nieuwe bij, afhankelijk van de SES-kenmerken van de school. We zien enorme evoluties bij scholen, maar je kan jezelf als brugfiguur moeilijk overbodig maken. Er blijft altijd werk.

“Nathalie is een deel van ons team”

Juf Tine werkt in De Wonderboom en getuigt #trots: “Onze brugfiguren zijn echt cruciaal voor de communicatie tussen thuis en school. Nathalie gaat vaak op huisbezoek en heeft een goede band met de ouders. Wat soms niet lukt in onze communicatie op school gaat Nathalie bij hen verduidelijken.

De opstart van Smartschool had veel voeten in de aarde. Na individuele uitleg op school waren er in sommige gezinnen toch nog problemen. Nathalie is dan bij de gezinnen thuis geweest om dit, door naast hen te zitten, stap voor stap op te lossen. Sommige ouders vragen ook makkelijker iets aan Nathalie omdat zij dicht bij hen staat en ze haar echt vertrouwen. Leraren wisselen per schooljaar maar Nathalie blijft, dus hun band is sterker. Nathalie stuurt de ouders dan wel door naar ons (soms met haar erbij) zodat ook wij dichterbij elkaar komen. Eigenlijk is de brugfiguur de eerste stap om de band tussen school en thuis te versterken. Nathalie is echt een deel van ons team! Ik hoop dat er in onze school brugfiguren blijven.”

